

DIVLJE GUSKE

Julijana Adamović

Julijana Adamović je hrvatska suvremena spisateljica rođena u Bačkoj 12. rujna 1969. godine. Diplomirala je socijalnu pedagogiju, a magistrirala dječju i adolescentnu psihijatriju na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Objavila je mnoga djela od kojih je najpoznatije “Kako su nas ukrali Ciganima”. Ono je nagrađeno kao najbolje debitantsko djelo u Hrvatskoj 2008. nagradom Kiklop. Osim toga istaknula se i pričom “Božica i važne stvari” koja je prvonagrađena na natječaju za najbolju priču Gradske knjižnice Samobor 2013. Pet godina poslije objavljuje roman "Divlje guske" koji, po mom mišljenju, najviše izlazi iz okvira beletristike kakvu danas čitamo od svih njezinih djela. Razlog tomu je manjak idealiziranja i nadnaravnih događaja, zbog čega je, na veliko čudo još intrigantnije za čitanje.

Važno je reći da se radnja ovoga kratkoga romana odvija sredinom 20. stoljeća u malenome selu na nekom neimenovanom močvarnom području. Vrijeme radnje lako se da iščitati zbog raznih motiva, primjerice tada aktualne pjesme **sumorna nedjelja**:

*„Nedjelja je sumorna
proveo sam je sa sjenama
moje srce i ja smo odlučili sve okončati
uskoro će biti svijeće i molitve, znam
ali ne daj da plaču
neka znaju da sretan odlazim
smrt nije san.“*

Već na samome početku vidimo aktualne socijalne probleme uzrokovane degradacijom određenih manjina. „Švapske“ kuće su one grbave, bosanska i „naša“ slova nisu ista, a sami „Bosanci“ su prljavi i „bubavi“. Odmah se da zaključiti da naglasak nije na fabuli, nego na psihološkim stanjima likova. Sve to saznajemo od dviju malenih blizanki predškolske dobi koje takve stvari slušaju svaki dan pri dolasku pakosnoj babi Kati. Ta je žena u selu poznata kao zla, a djevojčice ne shvaćaju zašto jer je prema njima dobra. Zbog toga se osjećaju loše, obećaju majci da od sutra više neće voljeti babu, jer ju ne voli niti ona. Naravno sve to pada u vodu, jer je dječja ljubav bezuvjetna, a osjećaji subjektivni: **„Čvrsto obećamo da više ne volimo babu ili da je od sutra više nećemo voljeti, ali svaki puta pokleknemo.“** Dolaskom kod babe ne moraju slušati svađe impulzivne majke i oca alkoholičara koji frustracije liječi izivljavanjem na obitelji: **„Nismo vidjele, ali smo i danas sigurne da su majčinim licem sijevale pljuske.“** Život u takvome okruženju djevojčicama uzrokuje razne snove isprepletene metaforama koje one pak ne razumiju, ali mi čitatelji, savršeno dobro možemo shvatiti zašto sanjaju to što sanjaju. One takve događaje, osim u snove, ulijevaju i u svakodnevnu igru pa je tako „inozemstvo“ velika livada na kojoj se odlaze zabavljati i uživati u mirnoći s puno slobode. Guska od krep papira također je svojevrsan plod njihove mašte. Naime, stalno je zaključana iza vrata, gleda ih prijekornim pogledom, a viđaju ju samo kroz sitan otvor pri dnu te joj kroz njega šalju crteže: **„Zatočena Guska ionako sve zna. Svojim urokljivim očima može vidjeti i što se nalazi na crtežima koje joj redovito guramo ispod zapečaćenih vrata.“** No nekada ih ni sanjarenje o upoznavanju te guske ne spašava zbog trauma koje proživljavaju svakodnevno, a opet ih kroz dječje oči shvaćaju tako nevino. Strašno, a nevino, jer plaču, vrište i tuguju kada se otac i majka svađaju, no nakon toga prepričaju to tako jednostavno i otvoreno.

„Plakale smo naglas, a onda utihnule. Grleći jedna drugu, odlučile smo plakati u sebi.“

Tada to ne zvuči kao događaj koji ni jedno dijete ne bi trebalo doživjeti, nego tek kao puka nesuglasica. Majka ih je zbog nemarnosti nebrojeno puta povrijedila i psihički i fizički, a ni otac nije izuzetak. Poslije im bude žao, no nikada se ne ispričaju, već samo grubo kažu: „Pa niste valjda još ljute na mene?“ Kada su dobile sestru koju je baba nazivala crvenim vragom stvari su postale gore. Naime, mislile su kako će majka biti napokon sretna, no dogodilo se suprotno:

„Plače noću kada misli da mi spavamo.“

Djevojčicama su, osim babe, utjehu pružali Rusi Kolja i Lenka te djevojčica Mara koja odlazi natrag u Bosnu nakon majčine smrti. Djevojčice to šokira, no brzo na

to zaboravljaju zbog odlaska u školu, a kasnije i selidbe poslije koje ništa neće biti isto.

Ovaj je roman bogat iskustvima i pričama dviju zanemarivanih i nesretnih djevojčica koje ipak žive kao da je sve u redu, kao da su princeze toga neimenovanog šokačkog sela. Time autorica dokazuje da gotovo besprijekorno barata osjećajima, ljudskom psihom te samim mimikama i gestama koje nisam trebala zamišljati, već su mi se potpuno prirodno i glatko nametnule umu. Predstavila je dječji svijet kao potpuno različit od stvarnoga. Takav je svijet uljepšan, nježniji i neviniji, no ipak puno krhkiji. Kao takav, ne biva zaboravljen u odrasloj dobi, samo postane strašniji jer se tada shvaća što se događalo iza metafora koje smišlja dječji um da bi olakšao teške doživljaje. Razlog zbog kojega svima preporučujem ovo djelo jest taj što guska nije ona obična pernata ptica, otac nije stijena iza koje se može sakriti, a majka nije ona brižna figura svakoga djetinjstva. **Zapravo, u dječjim očima ništa nije onakvo kakvim se čini.**